

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. XV. De proxenetis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

§. XV.

De Proxenetis.

245. **Q**UÆRITUR an Proxenetæ, id est, is, qui nomine alieno vendit, quem alij licitatore appellat, possit excessum pretij à Domino determinati sibi retinere? v. g. Petrus dat tibi vestes, ut eas vendas 50. florenis, an si eas vendas 60. reliquos decem queas licitè retinere? Affirmativa est certa in duplici casu. Primus est: si Dominus exprimat excessum fore tuum, sed tunc, si habes occasionem vendendi pro pretio determinato, ac spe lucri majoris differs, si postea ne queas vendere 50. tu ipse teneris compensare. Secundus est: cum non teneatur quis, nisi ad mediocrem diligentiam, si majori adhibitâ lucretur, lucrum est illius, ut si non obligatus rem alio transferre, transferat: ibique 60. distrahatur; verum tunc debet in se assumere periculum, ut si pereat occasione translationis, solvat 50. censetur autem implicitè pactum intercedere, si Dominus rei committat eam vendendam non assignato illi nec promisso alio, seu laboris stipendio, Lugo *Disp. 25. n. 150.*

Negativa verò procedit ex consensu Doctorum primò si is, cui res vendenda commissa est, sit famulus meus, aut si promissum sit stipendium laboris, sponte ministerium suscepit: quia talis nullum habet titulum ad excessum, ita Less, *num. 138.* nisi inquit aliquis istorum rem

talem pro se emat pretio indicato: tunc enim excessus utpote ex re jam propria proveniens justè retinetur, nisi ut numero sequenti limitat fortè Dominus mandet, ut vendat quanti intra latitudinem pretij justi potest, tunc enim moralem debet priùs adhibere diligentiam ad pretium majus acquirendum, post hanc adhibitam si non reperitur volens solvere ultra quinquaginta tunc demum potest sui juris facere: Lugo citatus subsumit, atqui dans rem vendendam pro quinquaginta florenis, si aliud non exprimit, semper implicitè mandat, ut vendat majore pretio justo quanto potest, determinatio enim pretij non est signum, quod sit absolutè isto contentus, sed ideo taxavit, ne infra hoc, secùs ne supra distrahatur, siquidem quisque istorum Titulo, vel Officij, vel Mercedis, vel spontanæ Promissionis se obligat ad mediocrem saltem diligentiam.

Nihilominus P. Rosmer in *Opus. de jure fol. 429* ex Angelo V. *Emptio n. 18.* docet tutè posse retineri excessum supra taxatum (maximè si adhibeat diligentiam extraordinariam, vel suo nomine rem emat taxato pretio vel ut propriam vendat) quia stipendium datur, ut inveniat Emptor pro pretio taxato à Domino, favet apertè Haunold, *tract. 10. num. 1067.* credo inquit, quod Dominus velit esse contentus æstimatione.

H h 3

Re-

Respondeo ad quaestionem me omnia non improbabili praesertim dum poenitens approbare excepta hac ultimâ doctrinâ, non est in mala moraliter fide sine spe quam si singularis circumstantia aliqua praefuturae monitionis, ut si ob paupertatem non possit reddere, aut non agatur practicandam prudenter suaserit, poterit de magna quantitate, Confessarius se ei accommodare, utpote

§. XVI.

An fas sit vendere quid pro quo? quid si emas à fure vestem cui sunt insuti aurei à venditore ignorati? An pondus, aut mensura aliquando possit justè à venditore imminui, aut merci bona admisceri deterior?

246. **Q**uaeres primò an fas sit vendere quid pro quo aequè bonum, ut si pharmacopola carens specie à medico praescripta subroget aliam? Secundò an Mercator poscenti vinum Austriacum citra gravem injustitiam possit Styriacum aequè bonum obtrudere? Tertio an praxis sit licita conscientium ex melle, & aromatibus liquorum colore, & sapore vino hispanico simillimum, ac pro hoc vendere?

Respondeo ad primum affirmativè, quando species subrogata certo medicorum judicio est aequè aut ferè aequè bona ad finem intentum, non enim nocet saltem graviter Lugo *Disput. 26. n. 124.* ex communi contra Medina secus si non est certo aequè utilis, nisi certum sit damnum grave nullum imminere.

Respondeo ad secundum affirmativè, quia ut inquit Lugo in simili hac diversitas in substantia est physica, secus

moralis relatè ad finem substantialiter intentum, hanc sententiam sequitur in foro conscientiae etiam Lessius *Lib. 2. c. 21. n. 85.* at de jure positivo proinde in foro externo est venditio irrita, quia est error in corpore, seu in substantia *L. venditionibus ff. de contrahend. Empt.* loquente de eo, qui putat se emere fœnum Tusculanum, & emit furnianum, ita Wadingus *Disput. 7. dub. 9. §. 2.*

Respondeo ad tertium negativè cum citato Wadingo, si petitur par pretium, quia est diversitas substantialis non solum physica, sed etiam moralis ad finem ab Emptore intentum, licet enim talis liquor calefaciat detraque vigorem, nunquam tamen habet proprietatem vini naturalis, neque omnes hujus effectus praesertim in medicinis, in quibus est longè alius usus vni, quàm si&itij. Secundò quia vini pretium crescit etiam ab extrin-

secus